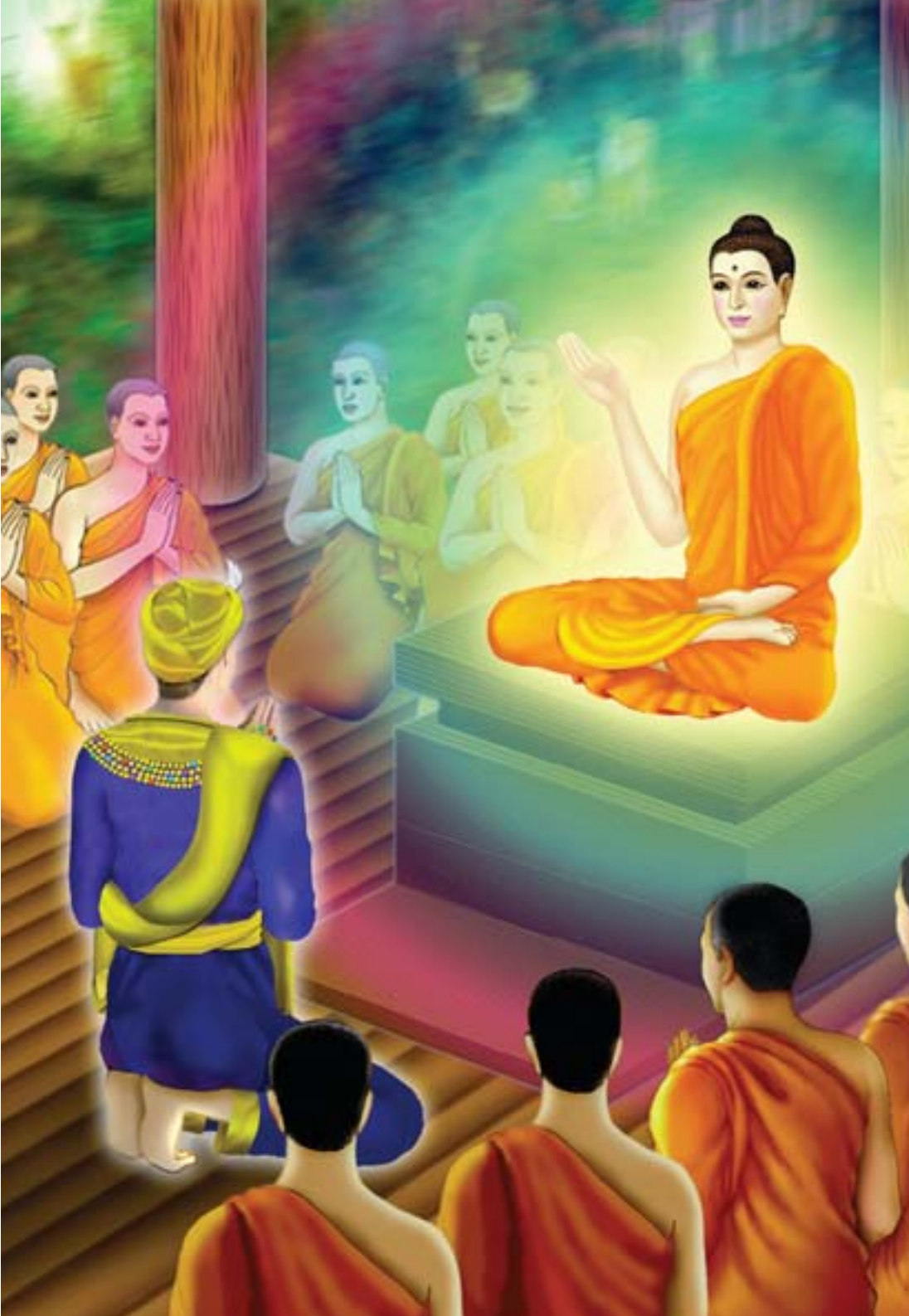

อ ๑ มิ ส สุข นิ ร ๑ มิ ส สุข

ดูก่อนคฤหบดี สุข ๔ ประการนี้ คฤหัสถ์ผู้บริโภคมาม
ควรจะได้รับตามกาล ตามสมัย บุคคลผู้มีปัญญาดี รู้ว่า ความ
ไม่เป็นหนี้เป็นสุข และระลึกถึงความมีทรัพย์ ก็เป็นสุข เมื่อ
ได้จ่ายทรัพย์บริโภค ก็รู้ว่าการจ่ายทรัพย์บริโภคเป็นสุข

อนึ่ง ย่อมพิจารณาเห็นสุขที่ยิ่งหย่อนกว่ากันด้วยปัญญา
เมื่อพิจารณาคูก็ทราบว่ สุขทั้ง ๓ ประการข้างต้นนั้น ไม่ถึง
ส่วนเลี้ยวที่ ๑๖ แห่งสุขอันเกิดจากการประกอบการทำงานที่
ปราศจากโทษ ซึ่งเป็นสุขประการที่สี่

อามิสฺ สุข นิรามิสฺ สุข

๘๐

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาจิตใจเป็นอันดับแรก เพราะใจของเรานั้น เป็นจุดเริ่มต้นของทุกสิ่งทุกอย่าง บัณฑิตนักปราชญ์ที่แท้จริง ก่อนจะทำสิ่งใด ท่านจะเริ่มต้นที่ใจก่อน เพราะการฝึกใจนั้นเป็นสิ่งที่ยาก โดยธรรมชาติของใจนั้นแล่นเร็ว ไม่เคยอยู่นิ่งเหมือนสิ่งที่ไม่เคยอยู่เฉย ช่วงเวลาแค่นาทีเดียว ใจเราสามารถคิดไปได้หลายเรื่อง แม้ใจเป็นสิ่งที่ฝึกได้ยาก แต่ก็เป็นที่ฝึกฝนได้ด้วยวิธีการง่ายๆ โดยนำใจที่แวบไปแวบมา คิดไปในเรื่องราวต่างๆ ที่ไร้สาระ ให้มาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างเบาสบายสม่ำเสมอ ถ้าใจตั้งมั่นอยู่ตรงนี้ได้ ใจจะมีพลังและทรงอานุภาพ หากเราฝึกใจของเราได้ เราย่อมสามารถทำงานทุกอย่างให้สำเร็จได้โดยไม่ยาก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อันนนาถสูตร ว่า

“ดูก่อนคฤหบดี สุข ๔ ประการนี้ คฤหัสถ์ผู้บริโภคคามควรจะได้รับตามกาล ตามสมัย บุคคลผู้มีปัญญาดี รู้ว่าความไม่เป็นหนี้เป็นสุข และระลึกว่าความมีทรัพย์ ก็เป็นสุข เมื่อได้จ่ายทรัพย์บริโภค ก็รู้ว่าการจ่ายทรัพย์บริโภคเป็นสุข

อนึ่งย่อมพิจารณาเห็นสุขที่ยังหย่อนกว่ากันด้วยปัญญา เมื่อพิจารณาดูก็รู้ว่า สุขทั้ง ๓ ประการข้างต้นนั้น ไม่ถึงส่วน

อามิสสุข นิรามิสสุข

๘๑

เลี้ยวที่ ๑๖ แห่งสุขอันเกิดจากการประกอบการทำงานที่ปราศจากโทษ ซึ่งเป็นสุขประการที่สี่”

ความสุขนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนล้วนปรารถนา แต่แต่ละคนจึงมีวิธีการแสวงหาที่แตกต่างกันไป บางคนมีความสุขจากการดูรูปสวยๆ ฟังเสียงเพราะๆ ดมกลิ่นหอมๆ ลิ้มรสอร่อยๆ หรือมีความสุขกับสัมผัสที่นุ่มนวล แต่ความสุขเหล่านี้ล้วนเป็นความสุขจอมปลอม เป็นความสุขที่เจือปนไปด้วยกิเลสกรรมและวัตถุกำมึงขึ้นชมยินดีก็ยิ่งลุ่มหลงมัวเมา ถอนตัวออกได้ยาก เหมือนกุหลาบที่มีหนามแหลม แม้รูปลักษณ์ภายนอกจะดูสวยงาม แต่กลับซ่อนเร้นความแหลมคมไว้ภายใน

พื้นฐานของชีวิตมนุษย์นั้น คือ ความทุกข์ ทั้งทุกข์ประจำสังขาร และทุกข์จรที่หมุนเวียนเปลี่ยนกันมา ดังนั้นความสุขจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสถึงความสุขขั้นพื้นฐานของคฤหัสถ์ผู้ครองเรือนไว้ ๔ ประการ คือ สุขที่เกิดจากการมีทรัพย์ สุขที่เกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์ สุขที่เกิดจากการไม่เป็นหนี้ และสุขที่เกิดจากการประกอบการทำงานที่ไม่มีโทษ ส่วนรายละเอียดจะเป็นอย่างไรนั้น เรามาติดตามรับฟังกันต่อไป

อามิสสุข นิรามิสสุข

๘๒

*สมัยหนึ่ง ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้ทูลถามปัญหา ที่
ค้างคาใจมานานกับพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
มนุษย์ในโลกนี้ต่างปรารถนาความสุขที่ผิดแผกแตกต่างกันออกไป
การปรารถนาความสุขของมนุษย์แต่ละคนไม่เหมือนกันเลย ดังนั้น
ข้าพระองค์อยากรู้ว่า มนุษย์ส่วนมากปรารถนาความสุขอะไร
กันบ้าง พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “คฤหบดี เมื่อคฤหัสถ์
ผู้บริโภคมได้ความสุข ๔ ประการ คือ อตฺถิสุขัง สุขเกิดจาก
การมีทรัพย์ โภคะสุขัง สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์ อะณะณะสุขัง
สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้ อะณะวัชชะสุขัง สุขเกิดจากการ
ประกอบกิจการที่ปราศจากโทษย่อมได้รับความสุขตามกาลสมัย

ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์ หมายถึง โภคทรัพย์
ทั้งหลายที่กุลบุตรต้องขยันหมั่นเพียร ใช้กำลังเรี่ยวแรงอาบ
เหงื่อต่างน้ำ จึงได้โภคทรัพย์มา และโภคทรัพย์ที่ได้มานี้ต้อง
ประกอบด้วยความชอบธรรม ฉะนั้น เมื่อกุลบุตรพิจารณาเห็นว่า
โภคทรัพย์ทั้งหลายที่ตนได้มาด้วยความขยันหมั่นเพียร
ประกอบด้วยความชอบธรรมนี้ ย่อมได้รับความสุขโสมนัส
ความสุขเช่นนี้เรียกว่า ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์

อามิสสุข นิรามิสสุข

๘๓

ความสุขที่เกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์บริโภค หมายถึง การได้ใช้สอยบ้าง ทำบุญบ้าง ด้วยโภคทรัพย์ที่หามาได้ด้วย ความขยันหมั่นเพียร อันประกอบด้วยความชอบธรรม เมื่อกุลบุตร นึกย้อนถึงการใช้ทรัพย์ของตน ย่อมโสมนัสยินดี ความสุขเช่นนี้ เรียกว่า ความสุขที่เกิดจากการได้ใช้จ่ายทรัพย์

ความสุขเกิดจากการไม่ต้องเป็นหนี้ หมายถึง การที่กุล- บุตรไม่ต้องไปกู้ยืมทรัพย์จากใคร ไม่ว่าจะน้อยหรือมากก็ตาม ฉะนั้น กุลบุตรจึงปลอดกังวล และได้รับความสุขโสมนัสจาก การไม่ต้องเป็นหนี้ เช่นนี้เรียกว่า ความสุขที่เกิดจากการไม่ต้อง เป็นหนี้

ความสุขที่เกิดจากการประกอบการทำงานที่ปราศจากโทษ คือ การเป็นผู้ประกอบการงานทางกาย ทางวาจา และทางใจที่ ไม่มีโทษ ดังนั้น เมื่อพิจารณาเห็นว่า ตนได้ประกอบการทำงาน ทางกาย ทางวาจา และทางใจที่ไม่มีโทษเช่นนี้ ย่อมได้รับความ สุขโสมนัส ความสุขเช่นนี้เรียกว่า ความสุขที่เกิดจากการ ประกอบการทำงานอันปราศจากโทษ

ดูก่อนคฤหบดี ความสุข ๔ ประการนี้ เมื่อคฤหัสถ์ ผู้บริโภคคามได้กระทำ ย่อมจะได้รับความสุขตามกาล ตามสมัย ดังนั้น บุคคลผู้มีปัญญาดี รู้ว่าการไม่เป็นหนี้เป็นความสุข และ

อามิสสุข นิรามิสสุข

๘๔

ระลึกว่าการมีทรัพย์ก็เป็นสุข เมื่อได้ใช้จ่ายทรัพย์เพื่อนำมาบริโภคนั้น ก็รู้ว่าเป็นความสุข อนึ่ง บุคคลผู้มีปัญญาได้พิจารณาเห็นความสุขที่ยิ่งหย่อนกว่ากันด้วยปัญญา รู้ว่าสุข ๔ อย่างนี้เมื่อแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ความสุข ๓ ประการแรกนั้นย่อมไม่ถึงส่วนเสี้ยวที่ ๑๖ ของความสุขที่เกิดจากการประกอบกิจการงานอันปราศจากโทษ”

จากพระดำรัสนี้ คำว่ากิจการงานไม่มีโทษนั้น มีทั้งส่วนที่เป็นโลกียะและโลกุตระ การทำงานที่ไม่มีโทษในภาคโลกียะนั้น คือการประกอบสัมมาอาชีวะ ส่วนในภาคโลกุตระนั้น หมายถึงเอากการประพฤติปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นการงานที่แท้จริง ที่ทำให้กายวาจาใจสะอาดบริสุทธิ์ จนกระทั่งหลุดพ้นจากโทษภัยและกิเลสอาสวะทั้งหลาย ความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์ หรือการใช้จ่ายทรัพย์นั้น จึงเทียบไม่ได้กับความสุขที่เกิดจากการได้เข้าถึงธรรม เพราะรสแห่งธรรมย่อมชนะรสทั้งปวง

ดังนั้น ความสุขที่เกิดจากการประพฤติธรรม หรือการประกอบกิจการงานที่ไม่มีโทษที่แท้จริงนี้ จึงเป็นเรื่องหลักที่สำคัญของชีวิต โลกและธรรมต้องไปด้วยกัน การประกอบอาชีพที่ไม่มีโทษในชีวิตประจำวันก็สำคัญเช่นกัน เราต้องศึกษาและพิจารณาให้ดี เพราะถ้าเราเลือกประกอบอาชีพที่มีโทษ นอกจากจะมีโทษต่อตัวเราแล้ว ยังเดือดร้อนถึงผู้อื่นอีกด้วย ทั้งต้องเดือดร้อนใน

อามิสฺสุข นิรามิสฺสุข

๘๕

ปัจจุบันและในสัณปรายภพ เหมือนเด็กที่หิบบของใส่ปาก โดยไม่รู้จักเลือกว่า สิ่งไหนมีโทษหรือไม่มีโทษ บางอย่างกินเข้าไปก็อาจถึงตายได้ ฉะนั้น เราต้องรู้จักเลือกประกอบแต่สัณมาอาชีวะ ให้รุกรักกับจิตใจไปด้วยกัน พระสัณมาสัณพุทธเจ้าได้ตรัสถึงมิจฉาอาชีวะ ที่ไม่ควรประกอบไว้ ๕ อย่าง คือ คำอาวุธ คำมนุษย์ คำยาพิษ คำสุรายาเสพติด และคำสัตว์เพื่อนำไปฆ่า นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และไม่ผิดศีลผิดธรรมด้วย

อย่างไรก็ตาม ความสุขทั้ง ๔ อย่างของคฤหัสถ์ยังคงเป็นเพียงแค่อามิสฺสุข เป็นความสุขที่อิงวัตถุ ทรัพย์สินเงินทองของนอกกายยังเป็นโลกียสุข เป็นความสุขแบบชาวโลกทั่วไป จะพึงมีพึงได้ ยังไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง ความสุขที่แท้จริงนั้น ไม่ใช่ความสุขจากสิ่งภายนอก แต่เป็นความสุขภายในที่เกิดจากการได้เข้าถึงพระธรรมกาย เพราะพระธรรมกายเป็นแหล่งรวมแห่งความสุขที่แท้จริง เป็นนิรามิสฺสุขที่เกิดจากการทำใจหยุดใจนิ่ง เป็นความสุขที่ควบคู่กับความบริสุทธิ์ เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์ เจือปน เป็นเอกัณตบรมสุข และเป็นความสุขที่พระสัณมาสัณพุทธเจ้าและพระสาวกทั้งหลายทรงเข้าถึง และยกย่องว่าเป็นสุขอย่างยิ่ง ดังนั้น ให้หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงกันทุกๆ คน